

Środa, 5 października 2022 r.

ZALECENIA

PARLAMENT EUROPEJSKI

P9_TA(2022)0345

Strategiczne stosunki i partnerstwo UE z Rogiem Afryki**Zalecenie Parlamentu Europejskiego z dnia 5 października 2022 r. dla Rady, Komisji i Wiceprzewodniczącego Komisji / Wysokiego Przedstawiciela Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa w sprawie Rogu Afryki (2021/2206(INI))**

(2023/C 132/16)

Parlament Europejski,

- uwzględniając konkluzje Rady z 10 maja 2021 r. pt. „Róg Afryki: priorytet geostrategiczny UE”, a w szczególności ich ust. 28 dotyczący dostępu do zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego oraz poszanowania praw w tej dziedzinie,
- uwzględniając wspólne oświadczenie końcowe szóstego szczytu Unia Europejska – Unia Afrykańska z 18 lutego 2022 r. pt. „Wspólna wizja na 2030 r.”,
- uwzględniając konkluzje Rady z 25 czerwca 2018 r. w sprawie Rogu Afryki i Morza Czerwonego,
- uwzględniając swoją rezolucję z 16 września 2020 r. w sprawie współpracy UE–Afryka w dziedzinie bezpieczeństwa w regionie Sahelu, Afryce Zachodniej i Rogu Afryki ⁽¹⁾,
- uwzględniając Strategiczny kompas na rzecz bezpieczeństwa i obrony przyjęty 21 marca 2022 r.,
- uwzględniając swoją rezolucję z 25 marca 2021 r. w sprawie nowej strategii UE–Afryka – partnerstwo na rzecz zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu ⁽²⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 25 listopada 2021 r. w sprawie sytuacji w Somalii ⁽³⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 16 września 2021 r. w sprawie sytuacji w obozie dla uchodźców w Kakumie w Kenii ⁽⁴⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 20 stycznia 2022 r. w sprawie kryzysu politycznego w Sudanie ⁽⁵⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 26 listopada 2020 r. w sprawie sytuacji w Etiopii ⁽⁶⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 7 października 2021 r. w sprawie sytuacji humanitarnej w Tigraju ⁽⁷⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 11 lutego 2021 r. w sprawie sytuacji politycznej w Ugandzie ⁽⁸⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 24 października 2019 r. w sprawie sytuacji osób LGBTI w Ugandzie ⁽⁹⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 8 października 2020 r. w sprawie Erytrei, w szczególności sprawy Dawita Isaaka ⁽¹⁰⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 10 marca 2016 r. w sprawie sytuacji w Erytrei ⁽¹¹⁾,

⁽¹⁾ Dz.U. C 385 z 22.9.2021, s. 24.⁽²⁾ Dz.U. C 494 z 8.12.2021, s. 80.⁽³⁾ Dz.U. C 224 z 8.6.2022, s. 99.⁽⁴⁾ Dz.U. C 117 z 11.3.2022, s. 114.⁽⁵⁾ Dz.U. C 336 z 2.9.2022, s. 14.⁽⁶⁾ Dz.U. C 425 z 20.10.2021, s. 132.⁽⁷⁾ Dz.U. C 132 z 24.3.2022, s. 205.⁽⁸⁾ Dz.U. C 465 z 17.11.2021, s. 154.⁽⁹⁾ Dz.U. C 202 z 28.5.2021, s. 54.⁽¹⁰⁾ Dz.U. C 395 z 29.9.2021, s. 50.⁽¹¹⁾ Dz.U. C 50 z 9.2.2018, s. 57.

Środa, 5 października 2022 r.

- uwzględniając swoją rezolucję z 18 maja 2017 r. w sprawie Sudanu Południowego ⁽¹²⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 12 maja 2016 r. w sprawie Dżibuti ⁽¹³⁾,
- uwzględniając rezolucje Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 1325, 1820, 1888, 1889, 1960, 2106, 2122, 2242, 2467 i 2493 w sprawie kobiet, pokoju i bezpieczeństwa,
- uwzględniając rezolucje Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 2250, 2419 i 2535 w sprawie młodzieży, pokoju i bezpieczeństwa,
- uwzględniając rezolucje Afrykańskiej Komisji Praw Człowieka i Ludów z maja 2014 r. w sprawie ochrony przed przemocą i innymi naruszeniami praw człowieka wobec osób ze względu na ich rzeczywistą lub domniemaną orientację seksualną lub tożsamość płciową oraz z maja 2017 r. w sprawie sytuacji obrońców praw człowieka w Afryce,
- uwzględniając wytyczne w sprawie wolności zrzeszania się i zgromadzeń przyjęte przez Afrykańską Komisję Praw Człowieka i Ludów podczas 60. posiedzenia zwyczajnego w maju 2017 r.,
- uwzględniając wspólny komunikat Komisji i Wysokiego Przedstawiciela Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa z 25 marca 2020 r. w sprawie planu działania UE dotyczącego praw człowieka i demokracji na lata 2020–2024 (JOIN(2020)0005),
- uwzględniając unijny plan działania dotyczący praw człowieka i demokracji na lata 2015–2019, zwłaszcza cel 22 lit. b), który zobowiązuje Europejską Służbę Działań Zewnętrznych, Komisję, Radę i państwa członkowskie do opracowania i wdrożenia polityki UE dotyczącej sprawiedliwości okresu przejściowego,
- uwzględniając Konwencję o zakazie użycia, składowania, produkcji i transferu min przeciwpiechotnych oraz o ich zniszczeniu, a także Konwencję o broni kasetowej,
- uwzględniając porozumienie podpisane na III Regionalnym Forum Ministerialnym w sprawie Migracji w Nairobi (Kenia) 1 kwietnia 2022 r.,
- uwzględniając rezolucję Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 2628 z 31 marca 2022 r. w sprawie przekształcenia misji Unii Afrykańskiej w Somalii (AMISOM) w misję przejściową Unii Afrykańskiej w Somalii (ATMIS),
- uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka,
- uwzględniając Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych,
- uwzględniając Konwencję ONZ o prawach dziecka z 1989 r.,
- uwzględniając Afrykańską kartę praw człowieka i ludów,
- uwzględniając rezolucję Zgromadzenia Ogólnego ONZ z 25 września 2015 r. zatytułowaną „Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development” [Przekształcamy nasz świat: agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030], przyjętą podczas szczytu ONZ w sprawie zrównoważonego rozwoju w Nowym Jorku,
- uwzględniając deklarację ONZ w sprawie eliminacji wszelkich form dyskryminacji opartych na religii lub przekonaniach z 1981 r.,
- uwzględniając swoją rezolucję z 12 lutego 2020 r. w sprawie strategii UE mającej położyć kres okaleczaniu żeńskich narządów płciowych na świecie ⁽¹⁴⁾,
- uwzględniając Rzymski Statut Międzynarodowego Trybunału Karnego,
- uwzględniając sprawozdanie Etiopskiej Komisji Praw Człowieka/Biura Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka z 3 listopada 2021 r. dotyczące wspólnego dochodzenia w sprawie rzekomych naruszeń międzynarodowych praw człowieka, prawa humanitarnego i prawa uchodźczego popełnionych przez wszystkie strony konfliktu w Tigraju w Etiopii oraz sprawozdanie Etiopskiej Komisji Praw Człowieka z 11 marca 2022 r. w sprawie naruszeń praw człowieka i międzynarodowego prawa humanitarnego mających miejsce od września do grudnia 2021 r. w regionach Afar i Amhara w Etiopii,

⁽¹²⁾ Dz.U. C 307 z 30.8.2018, s. 92.

⁽¹³⁾ Dz.U. C 76 z 28.2.2018, s. 35.

⁽¹⁴⁾ Dz.U. C 294 z 23.7.2021, s. 8.

Środa, 5 października 2022 r.

- uwzględniając rezolucję Rady Praw Człowieka ONZ z 17 grudnia 2021 r., ustanawiającą międzynarodową komisję ekspertów ds. praw człowieka w celu przeprowadzenia dokładnego i bezstronnego śledztwa w sprawie zarzutów dotyczących naruszeń i nadużyć popełnionych od 3 listopada 2020 r. przez wszystkie strony konfliktu w Etiopii,
 - uwzględniając Odnowione porozumienie w sprawie rozwiązania konfliktu w Sudanie Południowym z 12 września 2018 r.,
 - uwzględniając dokument informacyjny Sztokholmskiego Międzynarodowego Instytutu Badań nad Pokojem z grudnia 2020 r. zatytułowany „The European Union Training Mission in Somalia: an Assessment” [Misja szkoleniowa Unii Europejskiej w Somalii: ocena],
 - uwzględniając art. 118 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych (A9-0207/2022),
- A. mając na uwadze, że w konkluzjach Rady z 10 maja 2021 r. ustanowiono nową strategię dla Rogu Afryki i nadano nową dynamikę partnerstwu UE i tego regionu, co ma kluczowe znaczenie strategiczne dla Unii;
- B. mając na uwadze, że Róg Afryki jest regionem ważnym strategicznie dla UE ze względów politycznych, ekonomicznych i gospodarczych, od dawna połączonym z Europą więziami politycznymi i gospodarczymi; mając na uwadze, że Róg Afryki ma potencjał wzrostu gospodarczego i politycznego, lecz stoi przed szeregiem poważnych przeszkód, takich jak kryzys związany z COVID-19, niekorzystny wpływ zmiany klimatu, rosnący niedobór wody i brak bezpieczeństwa żywnościowego, pustyńnienie i wylesianie, niska odporność na klęski żywiołowe, wzrost liczby ludności i urbanizacja w połączeniu z ograniczonym tworzeniem miejsc pracy i głębokimi nierównościami, brak odpowiedniej infrastruktury, niestabilność i wyzwania polityczne itp.; mając na uwadze, że demokracja, dobre rządy, odpowiedzialność, praworządność, prawa człowieka, równouprawnienie płci oraz integracyjne i partycypacyjne społeczeństwa są konieczne dla pokoju i stabilności w regionie;
- C. mając na uwadze, że kraje Rogu Afryki (Somalia, Etiopia, Sudan, Kenia, Uganda, Erytrea, Sudan Południowy, Dżibuti) są narażone na wspólne ryzyka i zagrożenia, w szczególności związane z krótko- i długoterminowymi skutkami zmian klimatu, terroryzmem dżihadystów, napięciami etnicznymi i problemem słabości rządów; mając na uwadze, że wszystkie kraje regionu charakteryzuje utrzymująca się niestabilność wynikająca z trwających konfliktów i poważnych naruszeń praw człowieka, których dopuszczają się wszystkie strony konfliktu, w tym wcielania dzieci do wojska, ukierunkowanych ataków na ludność cywilną i infrastrukturę cywilną oraz stosowania przemocy seksualnej wobec kobiet i dziewcząt; mając na uwadze, że bezkarność sprawców za zbrodnie wojenne i inne naruszenia międzynarodowego prawa humanitarnego i praw człowieka pozostają normą, a dążenie do sprawiedliwości dla ofiar jest w znacznej mierze nieosiągalne; mając na uwadze, że w grudniu 2021 r. Rada Praw Człowieka ONZ powołała Komisję Ekspertów ONZ ds. Praw Człowieka w Etiopii w celu zbadania ewentualnych zbrodni wojennych i innych naruszeń;
- D. mając na uwadze, że ogólna sytuacja w regionie jest jeszcze mniej stabilna po wybuchu konfliktu w etiopskim regionie Tigray w listopadzie 2020 r. i jest zagrożona z powodu trudnych przemian politycznych zachodzących w wielu krajach; mając na uwadze, że sytuacja humanitarna w Etiopii jest nadal dramatyczna z powodu konfliktu, suszy i przesiedleń wewnętrznych na dużą skalę; mając na uwadze ogłoszenie przez rząd federalny 24 marca 2022 r. rozejmu humanitarnego, by ułatwić dostęp do pomocy dla Tigraju, który był wcześniej odcięty przez konflikt; mając na uwadze, że 24 sierpnia 2022 r. wznowiono działania wojenne na północy Etiopii; mając na uwadze, że choć konflikt w Etiopii pozostaje bardzo brutalny, wszedł on w inną fazę, biorąc pod uwagę publiczne zobowiązanie obu stron konfliktu do wynegocjowania rozwiązania w ramach Unii Afrykańskiej; mając na uwadze, że budowa i druga faza napełniania przez Etiopię Wielkiej Tamy Etiopskiego Odrodzenia w górnym biegu Nilu w dalszym ciągu powoduje napięcia między Etiopią a krajami sąsiednimi;
- E. mając na uwadze, że UE jest ważnym, długoletnim i wiarygodnym partnerem na rzecz pokoju, bezpieczeństwa, zrównoważonego rozwoju i pomocy humanitarnej w regionie, a także mając na uwadze, że należy odpowiednio uwzględnić to partnerstwo na rzecz pokoju, bezpieczeństwa, demokracji, zrównoważonego rozwoju i pomocy humanitarnej; mając na uwadze, że istniejące organizacje regionalne oraz inne inicjatywy, takie jak Unia Afrykańska i połączona wspólna grupa zadaniowa, odgrywają także czołową rolę w rozwiązywaniu problemów bezpieczeństwa w Rogu Afryki;

Środa, 5 października 2022 r.

- F. mając na uwadze, że 20 i 21 czerwca 2022 r. odbyła się pierwsza konferencja Chin i Rogu Afryki poświęcona pokojowi, zarządzaniu i rozwojowi; mając na uwadze, że chiński specjalny wysłannik ds. Rogu Afryki Xue Bing, który był obecny na posiedzeniu, zaoferował bezwarunkowe poparcie Pekinu dla rozwiązania konfliktów w regionie, zrywając jednocześnie do niezależności tych krajów od ingerencji zagranicznej;
- G. mając na uwadze, że sytuacja humanitarna w Sudanie Południowym pogarsza się w wyniku napięć i konfliktów, lokalnej przemocy między społecznościami i powtarzających się powodzi; mając na uwadze, że według szacunków ONZ w 2022 r. Somalia, Etiopia i Kenia potrzebują pilnej pomocy humanitarnej w wysokości 4,4 mld USD, która powinna dotrzeć do 29,1 mln osób; mając na uwadze, że do kwietnia 2022 r. społeczność międzynarodowa zaspokoiła jedynie 5 % tych potrzeb; mając na uwadze, że susza spowodowała już śmierć około 3 mln zwierząt gospodarskich w południowej Etiopii i w suchych regionach Kenii, a w Somalii padło około 30 % stad należących do gospodarstw domowych; mając na uwadze, że plaga szarańczy w Afryce Wschodniej jest najgorsza od 25 lat w Etiopii i Somalii oraz najgorsza od 70 lat w Kenii i stanowi poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa żywnościowego w regionie; mając na uwadze, że w okresie od stycznia do czerwca 2022 r. w Etiopii, Kenii i Somalii przyjęto około 568 000 dzieci do leczenia ostrego ciężkiego niedożywienia, a szacuje się, że w tych trzech krajach około 6,5 mln dzieci cierpi z powodu ciężkiego niedożywienia; mając na uwadze, że grupa robocza ds. bezpieczeństwa żywnościowego i żywienia szacuje obecnie, że do lutego 2023 r. od 23 do 26 mln osób może stanąć w obliczu wysokiego poziomu poważnego braku bezpieczeństwa żywnościowego, głównie z powodu suszy w regionie, jeżeli zawiodą opady deszczu w okresie od października do grudnia; mając na uwadze, że według prognoz ekspertów wzmożone przemieszczanie się szarańczy między Kenią, Etiopią i Somalią jeszcze bardziej pogorszy i tak już niepewną sytuację w zakresie bezpieczeństwa żywnościowego; mając na uwadze katastrofalne skutki wojny w Ukrainie charakteryzujące się wzrostem na dotąd nienotowany poziom cen żywności, paliw i surowców, co pogłębia poważny kryzys żywnościowy, którego doświadczają kraje Rogu Afryki;
- H. mając na uwadze, że pandemia COVID-19 postawiła przed regionem wyzwania zdrowotne, społeczno-gospodarcze i polityczne, pogłębiając ubóstwo, zwiększając nierówności oraz pogarszając strukturalną i głęboko zakorzoną dyskryminację, co miało katastrofalny wpływ na prawa człowieka i wolność obywatelską, zwłaszcza w przypadku grup mniejszości i osób znajdujących się w trudnej sytuacji; mając na uwadze, że w tym kontekście niektóre rządy wykorzystywały ustawodawstwo związane z pandemią COVID-19 do ograniczania praw człowieka;
- I. mając na uwadze, że Róg Afryki nadal jest regionem pochodzenia, tranzytu i przeznaczenia znacznych przepływów migracyjnych do innych krajów w szerszym regionie, a także do UE; mając na uwadze, że ubóstwo i brak bezpieczeństwa wzajemnie na siebie wpływają i są najważniejszymi czynnikami powodującymi masowe przesiedlenia ludności w regionie Rogu Afryki, zwłaszcza wśród młodych ludzi; mając na uwadze, że w Afryce Wschodniej i w Rogu Afryki jest ponad 7,7 mln pracowników migrujących, przy czym Etiopia, Kenia i Uganda to trzy kraje przyjmujące największą liczbę migrantów międzynarodowych poszukujących lepszych możliwości gospodarczych i środków do życia;
- J. mając na uwadze, że napięcia polityczne, konflikty, klęski żywiołowe i skutki zmiany klimatu są główną przyczyną znacznej liczby uchodźców i przesiedleńców w większości regionów; mając na uwadze, że sytuacja humanitarna i w zakresie bezpieczeństwa w obozach dla uchodźców i osób wewnątrznie przesiedlonych jest nadal niestabilizowana; mając na uwadze, że w Dadaab w Kenii znajduje się jeden z największych obozów dla uchodźców na świecie, w którym przebywa ponad 220 000 zarejestrowanych uchodźców somalijskich uciekających przed wojnami domowymi i problemami wywołanymi przez zmianę klimatu; mając na uwadze, że zarządzanie obozem powoduje narastające napięcia między Kenią a Somalią, a uchodźcy nadal żyją w trudnych warunkach, uzależnieni od wsparcia ONZ w zakresie środków do życia;
- K. mając na uwadze, że Róg Afryki, Morze Czerwone i Zatoka Adeńska stają się obszarami będącymi przedmiotem coraz większej troski, gdzie podmioty regionalne i międzynarodowe mają znaczące i często rozbieżne interesy gospodarcze i interesy w zakresie bezpieczeństwa; krzyżują się tam szlaki i tworzy się wąskie gardło w handlu towarami, ponieważ przez Morze Czerwone transportuje się ponad 12 % światowego ładunku morskiego i 40 % handlu Azji z Europą; mając na uwadze, że stabilność, bezpieczeństwo morskie i swoboda żeglugi na Morzu Czerwonym i w Zatoce Adeńskiej mają zasadnicze znaczenie dla zapewnienia światowych przepływów energii i europejskiego bezpieczeństwa energetycznego, ponieważ przez cieśninę Bab Al-Mandab przepływa rocznie około 6,2 mln baryłek ropy naftowej i innych produktów naftowych (około 9 % światowych transportów morskich), z czego 3,6 mln jest kierowanych do Europy; mając na uwadze, że bezprawna napaść Rosji na Ukrainę oraz trwający w tym kraju konflikt jeszcze bardziej zwiększą znaczenie tego szlaku handlowego; mając na uwadze, że w kontekście dążenia do ekologicznej i zrównoważonej transformacji przewidzianej w Europejskim Zielonym Ładzie w perspektywie krótkoterminowej konieczność zmniejszenia zależności od Rosji i zróżnicowania dostawców uczyni swobodę żeglugi i bezpieczeństwo morskie na Morzu Czerwonym i w Zatoce Adeńskiej jeszcze istotniejszymi z geostrategicznego punktu widzenia; mając na uwadze zainteresowanie regionem Morza Czerwonego ze względu na jego znaczenie dla stabilności Rogu Afryki, a także jako osi handlu i łączności, jak również wspólną troskę Unii i regionu o stabilność i wolność żeglugi;

Środa, 5 października 2022 r.

- L. mając na uwadze, że jedenaste spotkanie na szczeblu ministerialnym w ramach inicjatywy na rzecz Rogu Afryki odbyło się podczas szczytu UE–Unia Afrykańska, a w spotkaniu ministerialnym po raz pierwszy uczestniczyli członkowie Drużyny Europy; mając na uwadze, że w ramach inicjatywy zebrano ponad 4,5 mld USD od trzech partnerów na rzecz rozwoju: UE, Afrykańskiego Banku Rozwoju i Grupy Banku Światowego; mając na uwadze, że od 2019 r. UE wsparła 64 projekty w Rogu Afryki za pośrednictwem funduszu powierniczego UE, koncentrując się głównie na zwiększeniu możliwości gospodarczych i zatrudnienia oraz poprawie zarządzania i zapobieganiu konfliktom;
- M. mając na uwadze, że dyskryminacja ze względu na płeć i inne formy nierówności są nadal głęboko zakorzenione w wielu krajach regionu, w tym przemoc ze względu na płeć i wysoki poziom przemocy seksualnej związanej z konfliktami, ograniczony dostęp do zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego, wczesne i przymusowe małżeństwa, wykluczenie dziewcząt w ciąży ze szkół oraz praktyka okaleczania żeńskich narządów płciowych, która pozostaje w krajach Rogu Afryki od dawna praktykowanym zwyczajem;
- N. mając na uwadze, że osoby LGBTIQ są nadal nękanie, zatrzymywane, ścigane, narażone na przemoc ze względu na płeć, a czasem nawet mogą być zabijane za swoją rzeczywistą lub domniemaną orientację seksualną, tożsamość lub ekspresję płciową oraz cechy płciowe; mając na uwadze, że we wszystkich krajach Rogu Afryki, z wyjątkiem Dżibuti, kontakty seksualne odbywające się za obopólną zgodą między osobami tej samej płci są uznawane za przestępstwo; mając na uwadze, że taka kryminalizacja służy usprawiedliwianiu dyskryminacji osób LGBTIQ, oraz mając na uwadze, że uchylenie dyskryminujących przepisów kodeksu karnego jest pierwszym niezbędnym krokiem w kierunku ochrony tych osób przed przemocą; mając na uwadze, że w żadnym z krajów Rogu Afryki nie istnieją przepisy prawne pozwalające na prawne uznanie osób transseksualnych lub chroniące osoby interseksualne przed okaleczeniem narządów płciowych;
- O. mając na uwadze, że od 1 kwietnia 2022 r. misję Unii Afrykańskiej w Somalii (AMISOM) zastąpiono misją przejściową Unii Afrykańskiej w Somalii (ATMIS), której głównym celem jest przekazanie władzy krajowym siłom zbrojnym Somalii w 2024 r.; mając na uwadze, że mandat nowej misji obejmuje m.in. zmniejszenie zagrożenia stwarzanego przez organizację Asz-Szabab, wspieranie budowania zdolności zintegrowanych somalijskich sił bezpieczeństwa i policji, stopniowe przenoszenie obowiązków w zakresie bezpieczeństwa do Somalii oraz wspieranie wysiłków rządu federalnego Somalii i państw członkowskich federacji na rzecz pokoju i pojednania; mając na uwadze, że rezolucja Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 2608 w sprawie piractwa, która służyła za podstawę operacji sił morskich UE Atalanta, nie została odnowiona, w związku z czym dostęp do somalijskich wód terytorialnych jest ograniczony; mając na uwadze, że sytuacja w zakresie bezpieczeństwa jest niestabilna i niepokojąca, a grupa terrorystyczna Asz-Szabab pozostaje aktywna; mając na uwadze, że wybory odbyły się z dwunastomiesięcznym opóźnieniem; mając na uwadze, że kraj boryka się z coraz większymi trudnościami finansowymi, które ograniczają jego zdolność płatniczą; mając na uwadze, że od września 2020 r. pomoc budżetowa UE została zawieszona ze względu na nieukończenie procesu wyborczego, ale bezpośrednie wsparcie dla słabszych grup społecznych nadal jest utrzymywane; mając na uwadze, że według pozarządowych organizacji humanitarnych od czasu inwazji Rosji na Ukrainę ceny pszenicy i oleju wzrosły o 300 % w wielu regionach Somalii, która importuje 90 % swojej pszenicy z Ukrainy i Rosji; mając na uwadze, że według ONZ w marcu 2022 r. ponad 38 % ludności Somalii cierpiało z powodu poważnego braku bezpieczeństwa żywnościowego;
- P. mając na uwadze, że brak odnowienia rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 2608 ogranicza dostęp operacji Atalanta do somalijskich wód terytorialnych;
- Q. mając na uwadze, że Chiny powołały specjalnego wysłannika ds. Rogu Afryki; mając na uwadze, że Chiny zwiększyły swoją obecność wojskową i dyplomatyczną oraz zacieśniły współpracę gospodarczą z krajami tego regionu;
- R. mając na uwadze impas polityczny, w jakim znajduje się Sudan od zamachu stanu z 25 października 2021 r. oraz bardzo trudne negocjacje między ludnością cywilną a żołnierzami; mając na uwadze bardzo niepokojącą sytuację w zakresie bezpieczeństwa w Darfurze, w którym od listopada 2021 r. ponownie dochodzi do nowych wybuchów przemocy; mając na uwadze trudną sytuację gospodarczą w Sudanie, połączoną z zawieszeniem wypłat z Banku Światowego i Międzynarodowego Funduszu Walutowego w oczekiwaniu na realne rozwiązanie polityczne i powołanie rządu cywilnego oraz zawieszenie pomocy budżetowej Komisji Europejskiej, przy utrzymaniu bezpośredniej pomocy dla ludności; mając na uwadze, że planowana przez Rosję baza wojskowa otworzy jej strategiczny dostęp do Morza Czerwonego;
- S. mając na uwadze, że ponad 10 lat od uzyskania niepodległości przez Sudan Południowy w 2011 r., realizacja porozumienia pokojowego podpisanego w 2018 r. nadal się opóźnia; mając na uwadze, że prezydent Salva Kiir planuje przeprowadzić wybory powszechne w 2023 r. zgodnie z terminem przewidzianym w porozumieniu pokojowym; mając na uwadze, że polityczna i wojskowa fragmentacja kraju, zarówno między różnymi grupami politycznymi, frakcjami wojskowymi i grupami etnicznymi, jak i w ich obrębie, daje powody do niepokoju;

Środa, 5 października 2022 r.

- T. mając na uwadze, że kenijska scena polityczna jest głęboko spolaryzowana; mając na uwadze, że 9 sierpnia 2022 r. odbyły się wybory powszechne; mając na uwadze, że kraj ten boryka się z problemami gospodarczymi wynikającymi z pandemii COVID-19 i zadłużenia; mając na uwadze potencjał Kenii do odegrania konstruktywnej roli w dziedzinie pokoju i bezpieczeństwa; mając na uwadze dwie podróże Wiceprzewodniczącego Komisji / Wysokiego Przedstawiciela Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa do Kenii w tym roku: 10 września 2022 r., w ramach podróży regionalnej do Kenii, Mozambiku i Somalii, oraz 29 stycznia 2022 r., by formalnie rozpocząć dialog strategiczny między UE a Kenią, w którym jako główne priorytety wskazano gospodarkę, handel i inwestycje;
- U. mając na uwadze, że prezydent Ugandy Yoweri Museveni został ponownie wybrany na szóstą kadencję po wyborach, które odbyły się 14 stycznia 2021 r.; mając na uwadze, że 30 listopada 2021 r. w Ituri i Północnym Kiwu we wschodniej części Demokratycznej Republiki Konga rozpoczęto operację wojskową w odpowiedzi na serię ataków ze strony Sojuszu Sił Demokratycznych, zbrojnej grupy terrorystycznej powiązanej z Daisz, która pochodzi z Ugandy;
- V. mając na uwadze, że prezydent Isajas Afewerki z Ludowego Frontu na rzecz Demokracji i Sprawiedliwości kieruje Erytreą od uzyskania przez ten kraj niepodległości w 1993 r.; mając na uwadze, że proces demokratyzacji, który rozpoczął się wraz z przyjęciem erytrejskiej konstytucji w 1997 r., od tego czasu utknął w martwym punkcie; mając na uwadze, że reżim erytrejski ograniczył większość podstawowych wolności, a sytuacja w zakresie praw człowieka daje powody do wielkiego niepokoju; mając na uwadze, że Erytrea jest jednym z krajów najsłabiej rozwiniętych; mając na uwadze, że dwoma głównymi darczyńcami są Fundusz Światowy i Komisja Europejska, a UE finansuje projekt remontu dróg w Erytrei kwotą 20 mln EUR za pośrednictwem Nadzwyczajnego Funduszu Powierniczego, po tym, jak w 2021 r. umorzono ponad 100 mln EUR w wyniku zaangażowania Erytrei w konflikt w północnej Etiopii;
- W. mając na uwadze wybitnie strategiczne położenie Dżibuti nad cieśniną Bab al-Mandab, jednym z najbardziej ruchliwych korytarzy morskich na świecie, kontrolującym dostęp do Morza Czerwonego, co umożliwia model wzrostu skoncentrowany na rozwoju infrastruktury (porty, linie kolejowe); mając na uwadze, że 9 kwietnia 2021 r. ustępujący prezydent Ismail Omar Guelleh wygrał wybory po raz piąty z rzędu; mając na uwadze, że Dżibuti znajduje się w samym centrum obszaru dotkniętego kryzysem rozciągającego się od Sahelu po Bliski Wschód oraz że chociaż jest krajem stabilnym, jego bezpośrednie otoczenie regionalne jest niestabilne; mając na uwadze znaczące zaangażowanie wojskowe Dżibuti w ATMIS w walce z somalijskimi terrorystami z Asz-Szabab;
1. zaleca, aby Rada, Komisja oraz Wiceprzewodniczący Komisji / Wysoki Przedstawiciel Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa:

Wpływ rosyjskiej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie na sytuację w Rogu Afryki

- a) przeprowadzili kompleksową ocenę wcześniejszych strategii i zobowiązań UE wobec Rogu Afryki w celu wyciągnięcia wniosków i odpowiedniej korekty zaangażowania UE w regionie; uznali, że rosyjska wojna napastnicza przeciw Ukrainie ma niepokojące krótko- i długoterminowe konsekwencje dla Rogu Afryki oraz że w odpowiedzi UE musi dostosować swoje zaangażowanie w regionie; zareagowali na – spowodowane bezprawnymi działaniami Rosji – pogorszenie ogólnego stanu bezpieczeństwa w regionie; zajęli się faktem, że Rosja ma już ugruntowane, wielopłaszczyznowe powiązania i wpływy w regionie, w tym przez inwestycje (zarówno cywilne, jak i wojskowe) oraz rozmieszczenie grup paramilitarnych, takich jak grupa Wagnera w Sudanie, oraz uznali, że działania te mogą prowadzić do dalszej destabilizacji obszarów sąsiadujących; przeciwdziałali rosyjskim próbom zorganizowania w regionie kampanii wprowadzających w błąd i dezinformacyjnych, mających na celu podżeganie do nastrojów antyunijnych, przez ustanowienie kompleksowej unijnej strategii komunikacji publicznej, by przeciwdziałać i przezwyciężyć rosyjskie wysiłki, w połączeniu z konkretnymi działaniami i zobowiązaniami uwzględniającymi potrzeby lokalnej ludności; potępiłi rozpowszechnianie narracji uzasadniających rosyjską wojnę napastniczą przeciw Ukrainie, czego przykładem jest oświadczenie sudańskiego generała Hemettiego z 23 lutego 2022 r., w którym fałszywie twierdził, że napaść Rosji na Ukrainę miała na celu „ochronę” Rosji; zwiększyli zaangażowanie dyplomatyczne, polityczne, finansowe i humanitarne UE we współpracy z UA, jej komponentami regionalnymi i poszczególnymi krajami przez podjęcie konkretnych działań, które świadczą o zaangażowaniu UE w regionie w celu wspierania podejścia lokalnego i regionalnego, aby zapobiec dalszej niestabilności w regionie, zmniejszać ich podatność na wpływy zagraniczne oraz zająć się negatywnymi konsekwencjami rosyjskiej wojny napastniczej przeciw Ukrainie i na nie reagować; natychmiast pogłęбили współpracę dyplomatyczną z rządami w regionie w celu omówienia i wyjaśnienia katastrofalnych krótko-, średnio- i długoterminowych skutków rosyjskich celów i działań w regionie; uznali, że trwająca rosyjska wojna napastnicza przeciw Ukrainie, a zwłaszcza rosyjska blokada morska, zakłóca łańcuchy dostaw i ma poważny wpływ na

Środa, 5 października 2022 r.

bezpieczeństwo żywnościowe Rogu Afryki zarówno w perspektywie krótko-, jak i średnioterminowej, ponieważ około 90 % pszenicy importuje się z Federacji Rosyjskiej i Ukrainy; uwzględnili fakt, że co najmniej 20 mln osób było już zagrożonych głodem z powodu bezprecedensowej suszy w Kenii, Somalii i Etiopii oraz kryzysu związanego z plagą szarańczy; znacznie zwiększyli wsparcie i pomoc UE dla Rogu Afryki, by wyeliminować ryzyko kłęski głodu lub trudności w dostępie do żywności; dostrzegli luki w finansowaniu dla regionu na najbliższe sześć miesięcy, a mianowicie 437 mln USD według Światowego Programu Żywnościowego i 130 mln USD według Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa, a także zrobili wszystko, co w ich mocy, by pomóc w wypełnieniu tych luk i wyjść poza już przyznane 21,5 mln EUR dodatkowej pomocy humanitarnej UE;

Zasady przewodnie

- b) w pełni uznali potencjał i znaczenie strategiczne regionu oraz stworzyli prawdziwie strategiczną wizję współpracy i zaangażowania, nieustannie starając się realizować strategię na rzecz Rogu Afryki i dostosowywać ją w zależności od rozwoju sytuacji w regionie, nadając nową dynamikę korzystnym dla obu stron stosunkom opartym na spójnych, sprawnych i skutecznych konsultacjach oraz wspólnych wartościach, zainteresowaniach i perspektywach; przeszli od przestarzałej mentalności biorcy-dawcy do równorzędnego partnerstwa między UE i Rogiem Afryki w celu stworzenia warunków dla zrównoważonego i pokojowego rozwoju regionu;
- c) koordynowali inicjatywy i wsparcie UE razem z odpowiednikami w Afryce, tak aby to strona afrykańska była odpowiedzialna za programy – w ten sposób Unia będzie pomagać w znajdowaniu afrykańskich rozwiązań na afrykańskie problemy; przyjęli w tym względzie podejście oparte na zasadzie warunkowości, w tym w zakresie kwestii bezpieczeństwa, oparte na zasadzie „więcej za więcej i mniej za mniej”; zauważyli, że rządy krajów otrzymujących pomoc rozwojową czasami wykorzystują ją nieefektywnie, a sporadycznie niezgodnie z przeznaczeniem; ułatwiali wzmocnienie podejścia oddolnego, w ramach którego społeczności lokalne i organizacje społeczeństwa obywatelskiego mogą pracować nad budowaniem własnych zdolności oraz lepiej przygotowywać, koordynować i organizować się, aby się stać bardziej odpornymi;
- d) koordynowali wysiłki w regionie z UA i jej komponentami regionalnymi, w szczególności ze Wspólnotą Wschodnioafrykańską i Międzyrządowym Organem ds. Rozwoju (IGAD), a także z ONZ i innymi organizacjami międzynarodowymi i regionalnymi o podobnych celach, instytucjami finansowymi i poszczególnymi krajami; utrzymali wsparcie dla trwających na tym obszarze misji, które wspomagają te wysiłki, w tym misji w ramach wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony UE, aby przyczynić się do zbiorowej reakcji mającej na celu osiągnięcie stabilności i rozwoju; zachęcali Zjednoczone Królestwo do koordynacji z UE działań w tym regionie;
- e) przyjęli proaktywne, integracyjne podejście oparte na współpracy i konstruktywnych kontaktach z państwami i podmiotami obecnymi w Rogu Afryki, dzieląc się najlepszymi praktykami i doświadczeniem UE w kwestiach bezpieczeństwa, rozwoju gospodarczego i finansowego, zagadnieniach społecznych i kulturowych, aby wspierać owocną współpracę w regionie i na obszarze morskim, a jednocześnie odgrywać pomocniczą rolę w prowadzeniu dialogu ze wszystkimi zainteresowanymi stronami, zwłaszcza za pośrednictwem Specjalnego Przedstawiciela UE w Rogu Afryki;

Pokój i bezpieczeństwo w regionie

- f) uznali, że brak bezpieczeństwa i niestabilność w Rogu Afryki stanowi poważne zagrożenie dla perspektyw gospodarczych i społecznych całej Afryki, a także dla unijnych i regionalnych obaw związanych bezpieczeństwem; przyczyniali się do bezpieczeństwa i stabilności w regionie przy zastosowaniu zintegrowanego podejścia, wzmocnienie związku między pomocą humanitarną, współpracą na rzecz rozwoju i pokojem przez zapobieganie konfliktom cywilnym, pokojowe rozstrzygnięcie sporów, rozwiązywanie konfliktów, mediację, budowanie zdolności i działania na rzecz pojednania; dążyli do włączenia młodzieży do głównego nurtu polityki oraz pełnej, równej i znaczącej reprezentacji i aktywnego udziału kobiet w kwestiach pokoju i bezpieczeństwa, w tym przez wspieranie i realizację programów ONZ na rzecz młodzieży, pokoju i bezpieczeństwa oraz kobiet, pokoju i bezpieczeństwa, formułując konkretne zobowiązania krótko- i średnioterminowe oraz określając, w jaki sposób będzie to obiektywnie mierzone i zgłaszane; wspierali afrykańskie procesy w ramach UA, IGAD i Wspólnoty Wschodnioafrykańskiej oraz zajęli się – przez wsparcie polityczne, finansowe, operacyjne i logistyczne – podstawowymi przyczynami konfliktów, ekstremizmu i radykalizacji postaw, takimi jak skrajne ubóstwo i nierówności, skutki zmiany klimatu, w szczególności ograniczone zasoby dóbr, takich jak grunty orne i woda, oraz długotrwałe spory graniczne; wzmocniali strategiczne partnerstwo

Środa, 5 października 2022 r.

UE-UA w zakresie zapobiegania konfliktom, ich rozwiązywania i utrzymywania pokoju; zacieśnili współpracę w tym zakresie z Radą Pokoju i Bezpieczeństwa Unii Afrykańskiej oraz z regionalnymi wspólnotami gospodarczymi; popierali koncepcję bezpieczeństwa ludzi jako uzupełnienie podejścia do bezpieczeństwa państwowego, które wykorzystuje środki i instytucje w służbie jego mieszkańców; wspierali niezbędne usuwanie skażeń spowodowanych przez miny przeciwpiechotne, amunicję kasetową i inne materiały wybuchowe oraz im przeciwdziałanie, gdyż uniemożliwiają one rozwój społeczny i gospodarczy oraz mają nieproporcjonalny wpływ na dzieci, kobiety i grupy zmarginalizowane;

- g) zajęli się możliwymi zagrożeniami i napięciami, które mogą powstać w wyniku budowy Etiopskiej Tamy Wielkiego Odrodzenia przez Etiopię oraz dzielenia się wodami Nilu z Sudanem i Egiptem, które znajdują się w dolnym biegu rzeki; wezwali te trzy kraje do powrotu do wspólnych rozmów i współpracowali z nimi, by znaleźć rozwiązanie wynegocjowane w drodze dyplomatycznej na odpowiednich forach pod auspicjami UA i IGAD, biorąc pod uwagę zainteresowanie Etiopii wytwarzaniem energii wodnej, obawy państw znajdujących się wzdłuż brzegów Nilu dotyczące bezpieczeństwa wodnego, a także przewyżczenie zagrożeń związanych z jednostronnym podejściem do wykorzystywania wspólnych zasobów środowiskowych; wzięli pod uwagę, że skutki zmiany klimatu stanowią poważne wyzwanie dla Rogu Afryki i wymagają ścisłej współpracy w regionie w zakresie produkcji zrównoważonej energii oraz dzielenia się zasobami oraz dostrzegli, że Europejski Zielony Ład oferuje istotne możliwości współpracy; zapewnili pomoc finansową i techniczną, a także dzielili się innowacyjnymi technologiami, najlepszymi praktykami i wyciągniętymi wnioskami z naszymi afrykańskimi partnerami, aby mogli oni czerpać korzyści z ekologicznej transformacji układu woda-żywność-energia, oraz zwiększać inwestycje w transformację w regionie, w tym w zintegrowaną infrastrukturę, taką jak ponadnarodowe sieci energetyczne;
- h) koordynowali działania z partnerami i organizacjami międzynarodowymi, by zapewnić terminową i wystarczającą pomoc humanitarną i wsparcie dla krajów dotkniętych konfliktami, ekstremalną suszą i innymi klęskami żywiołowymi oraz napaścią Rosji na Ukrainie, która przyczyniła się do gwałtownego wzrostu kosztów żywności i paliwa oraz zakłóciła globalne łańcuchy dostaw; dostrzegli powiązania między kryzysem klimatycznym, pokojem i konfliktami oraz potrzebę budowania pokoju i działań na rzecz dostosowania do klimatu i łagodzenia jego skutków, a także uwzględniali bezpieczeństwo klimatyczne jako główny element każdej kompleksowej strategii regionalnej; objęli przewodnictwo w zwołaniu społeczności darczyńców na wyjątkową konferencję darczyńców na rzecz Rogu Afryki, aby nie dopuścić do ponownego głodu w regionie;
- i) uznali pozytywne skutki zaangażowania UE i jej partnerów międzynarodowych w ramach misji i operacji, takich jak operacja Atalanta, misja UE dotycząca budowania zdolności w Somalii oraz program UE na rzecz wspierania regionalnego bezpieczeństwa morskiego, zarówno przez prewencyjne zapobieganie atakom pirackim, jak i zmniejszenie wskaźnika powodzenia takich ataków, a także wyrazili niezadowolenie spowodowane brakiem odnowienia rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 2608, co niestety ogranicza dostęp operacji do somalijskich wód terytorialnych; pochwalili pozytywne wyniki osiągnięte już przez misję Unii Europejskiej dotyczącą budowania zdolności w Somalii w dziedzinie egzekwowania prawa przez ludność cywilną i zadbali o to, by misja ta dysponowała środkami i personelem wystarczającymi do skutecznego działania; wezwali państwa członkowskie do okazywania odpowiedniego zaangażowania w ATMIS i unijną misję szkoleniową w Somalii, pod względem zarówno personelu, jak i środków, aby pomóc somalijskim siłom zbrojnym być zdolnymi do wzięcia odpowiedzialności za zapewnienie bezpieczeństwa w państwie, przy pełnym poszanowaniu międzynarodowego prawa humanitarnego i międzynarodowych praw człowieka; podkreślili, że UE musi potwierdzić swoje stanowisko jako wiarygodnego partnera dla Somalii, wspierając ATMIS w ramach zintegrowanego podejścia przyjętego w koordynacji z misjami w ramach wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony w Somalii, Europejskim Instrumentem na rzecz Pokoju (EPF), operacjami pomocy humanitarnej oraz Instrumentem Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej;
- j) wyrazili zaniepokojenie utrzymującą się działalnością radykalnych bojówek islamskich grup terrorystycznych działających w Rogu Afryki i w krajach ościennych, w szczególności Al-Szabab, Al-Kaidy i Daisz, które mają duże zdolności adaptacyjne i potrafią zdobyć trwałe oparcie wśród ludności; wezwali UE i jej państwa członkowskie do skupienia się na rozprzestrzenianiu się dżihadyzmu w regionie oraz do zapewnienia krajom dotkniętym tym zjawiskiem dostosowanej do potrzeb i skutecznej pomocy w przeciwdziałaniu zarówno bezpośrednim skutkom tej ekspansji, jak i złożonym przyczynom źródłowym, które prowadzą do ekstremizmu, radykalizacji, przemocy, terroryzmu i podatności na rekrutację; uznali, że znaczenie i zdolność do działania organizacji terrorystycznych w regionie są dodatkowo wzmacniane przez przepuszczalność granic państwowych, oraz wspierali krajowe i regionalne wysiłki na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa granic; współpracowali z poszczególnymi państwami i organizacjami regionalnymi, przede wszystkim z Wspólnotą Wschodnioafrykańską, IGAD i siłami szybkiego reagowania Afryki Wschodniej, w celu przyjęcia regionalnego podejścia do zwalczania terroryzmu i eliminowania jego przyczyn;

Środa, 5 października 2022 r.

- (k) zapewnili dostosowane do potrzeb i ukierunkowane na wnioski wsparcie dla UA, jej regionalnych komponentów i poszczególnych krajów w wysiłkach na rzecz poprawy warunków bezpieczeństwa i stabilności; utrzymali wsparcie udzielane w ramach Instrumentu Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej w zakresie polityki budowania zdolności na rzecz bezpieczeństwa i rozwoju oraz Europejskiego Instrumentu na rzecz Pokoju, w szczególności operacji Atalanta i misji szkoleniowej UE w Somalii, oraz zapewnili zgodność ze wspólnym stanowiskiem UE w sprawie wywozu broni i pełne poszanowanie praw człowieka i prawa humanitarne, obowiązków w zakresie oceny ryzyka *ex ante*, stałego monitorowania dostaw technologii wojskowej do podmiotów z państw trzecich oraz skutecznych przepisów dotyczących przejrzystości, w tym identyfikowalności i właściwego wykorzystania materiałów dostarczanych partnerom w ramach EPF, aby pomóc w budowaniu rozliczalnego, solidnego i wiarygodnego sektora bezpieczeństwa; w pełni wykorzystali potencjał Europejskiego Instrumentu na rzecz Pokoju w tym zakresie i zapewnili ciągłość w stosunku do poprzedniego Instrumentu na rzecz Pokoju w Afryce pod względem jakości i ilości finansowania prowadzonych przez Afrykę inicjatyw; dopilnowali, aby wszystkie zobowiązania finansowe EPF podjęte z Rogiem Afryki przed zbrodniczą inwazją Rosji na Ukrainę zostały wypełnione; zapewnili finansowanie cywilnych komponentów ATMIS;

Demokracja, prawa człowieka i praworządność

- l) w pełni wsparli przemiany demokratyczne, praworządność, budowanie państwowości i otwartą przestrzeń polityczną, odpowiednio dostosowaną do lokalnej specyfiki; wspierali strategie na rzecz procesów pojednania sprzyjających włączeniu społecznemu, w celu ustanowienia wiarygodnych i reprezentatywnych instytucji, które przewidują udział różnych społeczności; angażowali się, zwłaszcza w Somalii, Etiopii i Sudanie, na rzecz zwiększenia wysiłków zmierzających do włączenia niedostatecznie reprezentowanych społeczności i kobiet do polityki na wysokim szczeblu i do organów zarządzających oraz wspierali kraje partnerskie w rozwiązywaniu problemu niezadowolenia i nieufności wobec władz krajowych poprzez środki budowy zaufania; byli gotowi do rozmieszczenia, w razie potrzeby, unijnych misji obserwacji wyborów w celu wspierania procesów wyborczych przed wyborami i w ich trakcie; uznali potencjał dyplomacji parlamentarnej jako narzędzia wspierania dialogu i budowania całościowego partnerstwa między UE, UA i poszczególnymi krajami;
- m) prowadzili partnerską współpracę z afrykańskimi odpowiednikami UE i zacieśnili współpracę ze społeczeństwem obywatelskim, by rozpoznawać główne wyzwania i priorytety w regionie, takie jak godność ludzka i prawa człowieka, prawa demokratyczne i podstawowe, wyzwania związane z praworządnością, a także łagodzenie skutków kryzysu zdrowotnego wywołanego pandemią COVID-19, oraz aby zajęli się tymi kwestiami; wezwali władze krajowe do przestrzegania wytycznych w sprawie wolności stowarzyszania się i zgromadzeń, przyjętych przez Afrykańską Komisję Praw Człowieka i Ludów oraz do poszanowania wolności mediów, w tym przez zapewnienie możliwości niezależnego działania środków masowego przekazu; wyrazili zaniepokojenie ciągłym występowaniem przemocy i dyskryminacji ze względu na orientację seksualną, tożsamość płciową, ekspresję płciową i cechy płciowe; wezwali władze krajowe do uchylecia dyskryminujących przepisów, w tym poprzez przegląd kodeksów karnych; zwiększyli wsparcie dla obrońców praw człowieka w regionie; wykazali się elastycznością w korzystaniu ze wszystkich dostępnych im narzędzi i w pełni wdrożyli wytyczne UE w sprawie obrońców praw człowieka, zapewniając utrzymanie wewnętrznych mechanizmów ochrony i koordynując wydawanie wiz osobom pragnącym opuścić kraj; wezwali władze krajowe w regionie do zapewnienia środowiska pracy sprzyjającego społeczeństwu obywatelskiemu, a także do ustanowienia konkretnych środków ustawodawczych w celu uznawania i ochrony obrońców praw człowieka oraz zapobiegania ich nękanii i arbitralnym zatrzymaniom; uznali związek między korupcją a powszechnym łamaniem praw człowieka oraz umocnili wsparcie UE w walce z korupcją w regionie; zwiększyli skalę dostarczania pomocy ratującej i podtrzymującej życie, aby pomóc ludziom i społecznościom dotkniętym przez suszę, a jednocześnie pracować nad umożliwieniem społecznościom dążenia do samowystarczalności i budowania odporności na przyszłe wstrząsy; wezwali rządy w całym regionie do zapewnienia pracownikom organizacji humanitarnych dostępu do osób potrzebujących pomocy;
- n) uwzględnili sprawiedliwość okresu przejściowego w podejściu do zarządzania konfliktami w regionie; nadali priorytet, w ramach unijnego wsparcia dla działań związanych ze sprawiedliwością okresu przejściowego, procesom realizowanym na szczeblu lokalnym i krajowym, a także ekspertom lokalnym i regionalnym; zintensyfikowali współpracę UE z krajami partnerskimi oraz organizacjami międzynarodowymi i regionalnymi, by wspierać zwalczanie bezkarności oraz propagować prawdę, sprawiedliwość, naprawę szkód i gwarancje niepowtórzenia;
- o) wezwali rządy, by podjęły działania na rzecz ochrony praw kobiet i dziewcząt do równości, zdrowia, w tym zdrowia i praw seksualnych i reprodukcyjnych, edukacji oraz umożliwienia im życia wolnego od przemocy i dyskryminacji ze względu na płeć, przy zapewnieniu podejścia uwzględniającego kwestie płci w celu zniwelowania rosnących różnic w traktowaniu kobiet i mężczyzn w czasie kryzysu i konfliktu; pochwalili postępy poczynione w zakresie poprawy dostępu do opieki zdrowotnej w regionie, np. w Kenii i Ugandzie, w szczególności dostępu do ratującego życie leczenia HIV oraz dostępu do innych usług w zakresie zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego, a także zwiększenia wsparcia UE na rzecz zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego oraz praw w tym zakresie, które są niezbędne do osiągnięcia celów

Środa, 5 października 2022 r.

zrównoważonego rozwoju ONZ i równouprawnienia płci; usprawili działania przeciwko okaleczaniu żeńskich narządów płciowych we wszystkich działaniach zewnętrznych UE, jak podkreślono w rezolucji Parlamentu Europejskiego z 12 lutego 2020 r., ze szczególnym uwzględnieniem Rogu Afryki, w którym jest najwięcej na świecie przypadków okaleczania żeńskich narządów płciowych, w tym jego najcięższych form; wezwali władze krajowe w Rogu Afryki, by wdrożyły przepisy zakazujące okaleczania żeńskich narządów płciowych i zapewniły przestrzeganie tych przepisów; zintensyfikowali inicjatywy mające na celu zaangażowanie kobiet w politykę, aby zachęcić do lepszego kształtowania polityki oraz pomóc położyć kres okaleczaniu żeńskich narządów płciowych i przymusowym małżeństwom;

Zrównoważony rozwój gospodarczy sprzyjający rozwojowi społecznemu – społeczeństwo

- p) zwrócili uwagę na rozwój demograficzny w regionie i uznali rolę młodych ludzi i kobiet w osiągnięciu zrównoważonego rozwoju gospodarczego; zwiększyli wsparcie UE w dziedzinie dostępu do edukacji i szkoleń zawodowych oraz podnoszenia i zmiany kwalifikacji osób aktywnych zawodowo, zgodnie z potrzebami rynku pracy; podkreślili, że umocnienie pozycji młodszych pokoleń i kobiet oraz zapewnienie im realnych perspektyw może przynieść wielorakie korzyści całemu regionowi; wsparli budowanie zdolności lokalnej produkcji szczepionek oraz pomogli we wzmacnianiu lokalnych systemów opieki zdrowotnej i reform strukturalnych w sektorze opieki zdrowotnej; wezwali władze krajowe do zapewnienia powszechnego dostępu do opieki zdrowotnej w oparciu o zasady niedyskryminacji i równego traktowania; przyjęli do wiadomości, że terroryzm i dżihadyzm stanowią najpoważniejszą przeszkodę dla wzrostu gospodarczego w całym Rogu Afryki; odnotowali gospodarczą obecność Asz-Szabab w Rogu Afryki, która polega na przemycie węgla drzewnego i wymuszaniu haraczy od rolników, przedsiębiorstw i organizacji pomocowych; zapewniłi wsparcie techniczne, aby umocnić pozycję diaspory w Europie w celu zacieśnienia stosunków biznesowych z tym regionem, w szczególności poprzez umożliwienie wysyłania przekazów pieniężnych za pośrednictwem legalnych, przejrzystych i zaufanych kanałów;
- q) uznali, że zmiana klimatu ma poważny wpływ na Róg Afryki, z daleko idącymi konsekwencjami dla stabilności tego regionu; zwiększyli skalę wspólnych działań na rzecz walki ze zmianami klimatycznymi, zwłaszcza w odniesieniu do migracji, adaptacji, odporności i zarządzania ryzykiem związanym z klęskami żywiołowymi; dzielili się korzyściami płynącymi z Europejskiego Zielonego Ładu, zapisanymi w Europejskim prawie o klimacie, z naszymi partnerami oraz pomogli im przyjąć własną agendę w zakresie transformacji klimatycznej, dzieląc się najlepszymi praktykami i dostosowując inicjatywy UE w tym zakresie do istniejących inicjatyw afrykańskich; zwrócili szczególną uwagę na skutki zmiany klimatu dla bezpieczeństwa ludzi i bezpieczeństwa żywnościowego na świecie oraz na potrzebę prowadzenia przez UE i jej partnerów polityki bezpieczeństwa i obrony odpornej na zmianę klimatu, zgodnie z ambicjami unijnego planu działania dotyczącego zmiany klimatu i obrony, zawartego w Strategicznym Kompasie na rzecz bezpieczeństwa i obrony; współpracowali z odpowiednikami w Afryce w zakresie przyjmowania nowych i innowacyjnych sposobów pełnego wykorzystania potencjału tego regionu, w tym przez wymianę najlepszych praktyk i przyjęcie nowych technologii dla zrównoważonego rolnictwa, które wzmocniłyby lokalną przedsiębiorczość, z myślą o ostatecznym celu, jakim jest zmniejszenie zależności od przywozu żywności i produktów rolnych oraz pobudzenie zrównoważonego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu; wsparli apele krajów najsłabiej rozwiniętych o zapewnienie specjalnego finansowania strat i szkód związanych z niekorzystnymi skutkami zmiany klimatu; wsparli także odbudowę dotkniętych regionów i ich ożywienie gospodarcze poprzez przyjęcie dodatkowych specjalnych środków na rzecz finansowania odbudowy i ożywienia; rozważyli zachęcenie państw członkowskich do dalszego stosowania w poszczególnych przypadkach ukierunkowanego zawieszenia, redukcji lub umorzenia długu w odniesieniu do krajów najsłabiej rozwiniętych i małych rozwijających się państw wyspiarskich, które są najbardziej narażone, w szczególności w celu przyczynienia się do walki ze zmianami klimatu w kontekście szerszych ram międzynarodowych;
- r) promowali koordynację i współpracę z odpowiednimi dyrekcjami generalnymi Komisji w celu zapewnienia, aby przegląd polityki handlowej UE przyczyniał się do zrównoważonego wzrostu gospodarczego w regionie, w szczególności poprzez zapewnienie pełnej wykonalności rozdziałów umów o wolnym handlu dotyczących handlu i zrównoważonego rozwoju; odnotowali, że konieczne są wysiłki na rzecz zapobiegania naruszeniom praw człowieka i niszczeniu środowiska przez przedsiębiorstwa z siedzibą w UE działające w Rogu Afryki oraz zapewnienie, aby przyszła dyrektywa w sprawie należytej staranności przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju była odpowiednia do zakładanych celów i przynosiła rzeczywiste postępy w zakresie praw człowieka i środowiska dla społeczności lokalnych; podjęli szczególne starania w celu oceny wszelkich naruszeń związanych z unijnymi strategiami politycznymi, projektami i nakładami finansowymi w regionie oraz w celu zapobiegania takim naruszeniom, w tym przez stworzenie mechanizmu składania skarg przeznaczanego dla osób lub grup, których prawa mogły zostać naruszone w wyniku działań UE w tych państwach; wezwali publiczne instytucje finansowe, w tym Europejski Bank Inwestycyjny, wraz z Komisją, do dopilnowania, by inwestycje UE były zgodne z międzynarodowymi celami w zakresie środowiska i klimatu, w szczególności z porozumieniem paryskim i Agendą na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030, oraz by wykorzystywać je do kierowania sprawiedliwą transformacją klimatyczną zgodnie z celami Europejskiego Zielonego Ładu; dopilnowali, aby żadne inwestycje w regionie nie służyły do finansowania sektorów napędzających kryzys klimatyczny, zwłaszcza przemysłu paliw kopalnych;

Środa, 5 października 2022 r.

- s) poświęcili szczególnie dużo uwagi szeroko zakrojonym projektom organizowanym na szczeblu lokalnym, zwłaszcza na obszarach najbardziej oddalonych, które to projekty są mniej inwazyjne z punktu widzenia środowiska, ale skuteczniej poprawiają jakość życia ludzi, np. pozasieciowym systemom energii słonecznej, systemom nawadniającym, systemom oczyszczania wody i systemom sanitarnym; dopilnowali także, by inwestycje UE w zrównoważoną energię w Afryce przynosiły korzyści przede wszystkim lokalnej ludności w celu położenia kresu ubóstwu energetycznemu; wezwali UE do pomocy rolnikom w Rogu Afryki w zmniejszeniu zależności od nawozów mineralnych i znalezieniu alternatyw agronomicznych poprzez politykę zewnętrzną i politykę rozwoju, aby przeciwdziałać wpływowi nawozów na klimat i środowisko; wezwali państwa członkowskie do współpracy z Komisją w zakresie priorytetowego traktowania partnerstwa z przedsiębiorstwami krajowymi z krajów najsłabiej rozwiniętych, które stosują zrównoważone i sprzyjające włączeniu społecznemu modele biznesowe;

Migracja

- t) podkreślili, że Róg Afryki obejmuje niektóre z głównych krajów pochodzenia, tranzytu i przeznaczenia znacznych przepływów migracyjnych do innych krajów w regionie, a także do UE; przyjęli holistyczne podejście do migracji, które uwzględnia specyfikę konfliktów i ich kontekst oraz koncentruje się w pierwszej kolejności na człowieku, zgodnie z procesem chartumskim, Globalnym porozumieniem na rzecz bezpiecznej, uporządkowanej i legalnej migracji oraz pracą regionalnego ministerialnego forum ds. migracji w Afryce Wschodniej i Rogu Afryki, biorąc pod uwagę różne przyczyny migracji w regionie i niezmiennie trudne sytuacje migrantów, przestrzegając praw migrantów i uchodźców oraz uznając konieczność, normalność i korzyści z migracji cyrkulacyjnej i mobilności lokalnej w szerszym regionie; współpracowali z partnerami UE w celu wznowienia działań procesu chartumskiego i nadania mu nowej formy, która odzwierciedlałaby obecną rzeczywistość i szereg ograniczeń w podróżowaniu; opracowali długoterminowe partnerstwo, które koncentrowałoby się na bezpiecznej, uporządkowanej i legalnej migracji; wypracowali trwałe rozwiązanie z krajami partnerskimi w Rogu Afryki w celu złagodzenia skutków migracji w kierunku europejskich granic zewnętrznych; wspierali zacieśnioną współpracę w zakresie bezpieczeństwa granic i zwalczania przestępczości transgranicznej, w tym handlu ludźmi oraz nielegalnego handlu bronią i dziedzictwem kulturowym; zagwarantowali, że wszystkie umowy o współpracy migracyjnej i readmisji z regionem będą ściśle zgodne z międzynarodowymi prawami człowieka i prawem dotyczącym uchodźców, w szczególności z Konwencją genewską dotyczącą statusu uchodźców z 1951 r. i protokołem do niej z 1967 r.; zadbali o to, by środki finansowe uruchomione poprzez fundusze powiernicze UE były skoncentrowane na projektach, które w perspektywie długoterminowej mogą przeciwdziałać przyczynom migracji;
- u) zapewнили natychmiastową pomoc i długoterminowe wsparcie państwom przyjmującym uchodźców i pomagającym im w celu zapewnienia uchodźcom ochrony; ułatwili przesiedlenie osób wysiedlonych, w tym osób wewnętrznie przesiedlonych; koordynowali wysiłki dyplomatyczne w celu wezwania rządów krajów w regionie zaangażowanych w trwające konflikty, by zaprzęstały masowych ataków na ludność cywilną i infrastrukturę cywilną oraz by chroniły ludność cywilną, w tym podjęły wszelkie kroki w celu zapewnienia uchodźcom i osobom wewnętrznie przesiedlonym ochrony i pełnego dostępu do pomocy humanitarnej, w tym żywności, wody i schronienia; zapewнили wsparcie krajom regionu w celu uwzględnienia wysiłków wspierających odpowiednie reformy, które zapewnią lepsze zarządzanie mobilnością pasterzy i poprawią trudną sytuację ekonomiczną w czasie kryzysów, takich jak susze, co pozwoli lepiej kontrolować czynniki przyczyniające się do napięć i konfliktów z udziałem społeczności pasterskich;

Integracja regionalna

- v) przyjęli podejście „drużyna Europy” w regionie, współpracując z UA, organizacjami regionalnymi i szerokim spektrum partnerów i podmiotów, w tym z partnerami z sektora prywatnego, wspierając inicjatywy Afrykanów; nadal monitorowali i wspierali inicjatywę na rzecz Rogu Afryki, której UE jest partnerem strategicznym, oraz jej cel, jakim jest gromadzenie kapitału w celu wspierania łączności i otwierania możliwości w regionie, tworzenia miejsc pracy, łagodzenia pojawiających się zagrożeń, wzmacniania odporności i torowania drogi do poprawy stosunków sąsiedzkich;
- w) uznali, że bezpieczna i dobrze działająca infrastruktura jest kluczem do spójnego, zrównoważonego i sprawiedliwego rozwoju w regionie; w pełni wykorzystali potencjał sponsorowanych przez UE inicjatyw, których celem jest wzmacnianie integracji i łączności regionalnej; nasilili konsultacje i zwiększyli koordynację z afrykańskimi odpowiednikami przy określaniu, jakie projekty mają być rozwijane w ramach Global Gateway w oparciu o pozytywne rezultaty szóstego szczytu UE-UA; należycie prezentowali Global Gateway jako bardziej ekologiczny, sprawiedliwszy i zrównoważony długoterminowy plan, zwłaszcza w porównaniu z alternatywnymi rozwiązaniami zaproponowanymi przez inne podmioty; wspierali te kraje w regionie, które dążą do przystąpienia do Światowej Organizacji Handlu, oraz wspierali wdrażanie Afrykańskiej Kontynentalnej Strefy Wolnego Handlu; wzywa także, aby zapewнили dalsze wsparcie

Środa, 5 października 2022 r.

i umacnianie UA, Wspólnoty Wschodnioafrykańskiej i IGAD w celu promowania współpracy gospodarczej, zwiększenia integracji regionalnej oraz wspierania stabilności i dyplomacji; uznali, że perspektywa stabilizacji i zrównoważonego rozwoju Rogu Afryki jest głęboko powiązana z perspektywami sąsiednich regionów; rozważyli opracowanie strategii UE na rzecz Morza Czerwonego i Zatoki Adeńskiej;

Wpływ podmiotów trzecich

- x) podkreślali swoje zaniepokojenie coraz bardziej powszechnymi i wielopłaszczyznowymi wpływami i rywalizacją podmiotów trzecich, które nie podzielają wartości i celów UE w regionie, w tym Chin i Rosji, które działają z ambicją promowania ściśle dwustronnych interesów; uznali, że coraz większa obecność tych podmiotów w regionie, w szczególności w sferze gospodarczej, energetycznej, bezpieczeństwa – w tym bezpieczeństwa morskiego – i wojskowej, również poprzez kampanie propagandowe i dezinformacyjne mające na celu zwiększenie roli, jaką odgrywają w tym regionie, przy jednoczesnym osłabieniu działań ich konkurentów, w tym UE, zagraża pokojowi regionalnemu, wysiłkom i pomocy na szczeblu europejskim oraz roli UE jako uprzywilejowanego partnera; rozważyli możliwość podjęcia wszelkich stosownych działań, aby przeciwdziałać tym ingerencjom; promowali wsparcie UE poprzez całościowe podejście do regionu, wspieranie współpracy gospodarczej i zapobieganie konfliktom w przeciwieństwie do podejścia podmiotów trzecich, które ma na celu pogłębienie podziałów i eskalację problemów geopolitycznych; zrobili bilans spójnych i wielosektorowych inwestycji Chin w regionie, wraz z oceną ich skutków, w tym zwiększonej zależności państw afrykańskich, z myślą o rozwiązaniu problemu rosnącej obecności Chin i ich wpływów; wezwali władze tureckie, by działały w nurcie polityki UE oraz aby lepiej skoordynowały swe działania z inicjatywami unijnymi, zwłaszcza z misją szkoleniową UE w Somalii, w celu zwiększenia skuteczności i osiągnięcia lepszych wyników w zakresie bezpieczeństwa i stabilności, a tym samym umożliwienia szybkich i rzeczywistych przemian demokratycznych; umocnili koordynację z partnerami afrykańskimi przy określaniu obszarów priorytetowych, na które powinny być przeznaczone instrumenty UE, oraz przeznaczyli wystarczające środki na osiągnięcie tych celów; zapoznali się z sytuacją w zakresie koncentracji wojsk państw trzecich w regionie, w szczególności z zaawansowanymi planami Rosji dotyczącymi budowy bazy marynarki wojennej na wybrzeżu Sudanu na wprost Morza Czerwonego, a także inauguracji chińskiej bazy wojskowej w Dżibuti w 2017 r.; zwrócili szczególną uwagę na coraz szerszą działalność prywatnych firm ochroniarskich, takich jak wspierana przez Rosję grupa Wagnera, która działa w Sudanie, utrudniając przemiany demokratyczne i wykorzystując słabości krajowe kosztem lokalnej ludności, w celu uniknięcia podobnych negatywnych skutków w innych regionach, oraz aby ściśle współpracowali z UA i poszczególnymi krajami Rogu Afryki w celu stworzenia i uruchomienia skutecznego, odpowiedzialnego i niezawodnego aparatu bezpieczeństwa narodowego w każdym kraju; wezwali wszystkie państwa członkowskie UE do ratyfikowania Międzynarodowej konwencji o zwalczaniu rekrutacji, wykorzystywania, finansowania i szkolenia najemników; ocenili regionalne skutki wojny prowadzonej przez Rosję w Ukrainie;
- y) usprawnili strategiczną komunikację poprzez skuteczne i oparte na faktach kampanie informacji publicznych, aby być bardziej obecnym na szczeblu lokalnym i informować o działaniach UE, jej celach i sponsorowanych przez nią inicjatywach w regionie, tak aby zwiększyć widoczność UE i podkreślić cel wytworzenia wartości dodanej dla lokalnych społeczności, zrównoważony rozwój, pokój i bezpieczeństwo oraz wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu, przeciwdziałając jednocześnie dezinformacji i fałszywym narracjom podmiotów trzecich; upoważnili Specjalnego Przedstawiciela UE w Rogu Afryki, by skoncentrował się na działaniach regionalnych oraz zwiększeniu widoczności UE, jej obecności i zaangażowania we wszystkich krajach regionu w celu zacieśnienia relacji; zapewнили większą przejrzystość i widoczność prac Specjalnego Przedstawiciela UE, aby zagwarantować, że priorytetowo potraktuje on rozwiązanie konfliktu, wsparcie w zakresie praw człowieka i demokracji w kontaktach ze swoimi partnerami z regionu oraz że będzie aktywnie współpracował z podmiotami społeczeństwa obywatelskiego, obrońcami praw człowieka i oponentami, którzy mogą być zagrożeni lub przedmiotem ataków ze strony władz lokalnych;

Kwestie związane z poszczególnymi krajami

- z) w odniesieniu do następujących kwestii szczegółowych dotyczących krajów Rogu Afryki:

Dżibuti

- (i) uznali geostrategiczne znaczenie kraju; odnotowali pozytywny wkład Dżibuti w pokój, bezpieczeństwo i współpracę regionalną w regionie Rogu Afryki, w szczególności przez przyjęcie platformy logistycznej operacji Atalanta oraz obecności wojskowej państw członkowskich UE; zwrócili uwagę na fakt, że projekty budowlane w Dżibuti są w dużej mierze finansowane przez Chiny; inwestycje infrastrukturalne szacuje się na 9,8 mld USD; wyrazili zaniepokojenie z powodu utworzenia w Dżibuti chińskiej bazy morskiej służącej projekcji wojskowej dalekiego zasięgu, a także z powodu przejścia przez Chiny strategicznego portu Doraleh oraz rosnącego zagranicznego długu publicznego kraju,

Środa, 5 października 2022 r.

zaciągniętego w wyniku pożyczek z Chin; zaangażowali się we współpracę z tym krajem, który leży na skrzyżowaniu jednego z najbardziej uczęszczanych szlaków migracyjnych na świecie, w zakresie wspierania jego wysiłków na rzecz przyjmowania uchodźców z regionu oraz w realizację jego globalnych i regionalnych zobowiązań; dzielili się unijną wiedzą fachową i najlepszymi praktykami w zakresie gospodarki wodnej, ponieważ Dżibuti jest jednym z najbardziej suchych krajów na świecie i zmagają się z ekstremalną suszą; wyrazili ubolewanie, że żadne niezależne media nie otrzymały zezwolenia na nadawanie z Dżibuti; wezwali do zapewnienia ochrony źródeł niezależnych mediów dżibutyjskich, które nie mają innego wyboru, jak tylko nadawać i wyrażać swoje poglądy z zagranicy;

Erytrea

- (ii) potępił całkowite dostosowanie Erytrei do rosyjskiej narracji i propagandy oraz wyrazili zaniepokojenie faktem, że Erytrea może stać się platformą rosyjskich wpływów w Rogu Afryki; wezwali władze Erytrei, by zaprzestały militarnego zaangażowania w etiopski konflikt domowy, a także aby ułatwiły zawarcie porozumienia pokojowego między etiopskimi władzami federalnymi a Ludowym Frontem Wyzwolenia Tigraju, które obejmowałoby zakończenie ataków rakietowych dokonywanych przez ten front na terytorium Erytrei; wezwali władze Erytrei do podjęcia konkretnych kroków w kierunku bezwarunkowego wewnętrznego pojednania i uwolnienia wszystkich więźniów politycznych, w tym szwedzko-erytrejskiego pisarza i dziennikarza Davida Isaaka, przetrzymywanego od 2001 r.; stale monitorowali sytuację wewnętrzną i rozważyli stopniowe i proporcjonalne zmniejszenie sankcji UE w przypadku namacalnej i obiektywnej poprawy sytuacji;

Etiopia

- (iii) wsparli wszystkie dyplomatyczne działania na rzecz zakończenia konfliktu trwającego w Etiopii, która odgrywa ważną rolę w Rogu Afryki, zarówno na szczeblu krajowym, jak i w ramach mediacji w UA, która ogłosiła trio mediatorów wysokiego szczebla pod przewodnictwem wysokiego przedstawiciela UA ds. Rogu Afryki Olusegunu Obasanjo, aby nadać pierwszeństwo porozumieniu w sprawie trwałego zawieszenia broni, nieograniczonego dostępu pomocy humanitarnej do wszystkich obszarów oraz natychmiastowego wycofania sił erytrejskich, a także aby ułatwić rozliczalność i pojednanie wewnętrzne; domagali się, aby dialog narodowy był jak najbardziej pluralistyczny, szeroki i przejrzysty oraz aby odbywał się z udziałem przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego i partii opozycyjnych, z myślą o osiągnięciu celu tego dialogu, jako prawdziwego katalizatora pojednania; skoordynowali wsparcie między właściwymi instytucjami krajowymi i międzynarodowymi a rządem Etiopii w zakresie wznowienia działalności służby zdrowia, edukacji i innych obiektów i usług publicznych, w tym pomocy dla osób wewnętrznie przesiedlonych i ludności dotkniętej konfliktem; zapoznali się ze sprawozdaniem Amnesty International i Human Rights Watch w sprawie zbrodni przeciwko ludzkości i czystek etnicznych w Tigraju Zachodnim; z zadowoleniem przyjmują powołanie przez Radę Praw Człowieka ONZ międzynarodowej komisji ekspertów ds. praw człowieka w Etiopii (ICHREE) w celu przeprowadzenia szczegółowego i bezstronnego dochodzenia w sprawie zarzutów dotyczących naruszeń i nadużyć popełnionych w Etiopii od 3 listopada 2020 r. przez wszystkie strony konfliktu, działającej jako uzupełnienie etiopskiej międzyresortowej grupy zadaniowej ds. rozliczalności i ustaleń wspólnego zespołu dochodzeniowo-śledczego, opublikowanego w sprawozdaniu Biura Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka/Etiopii Komisji Praw Człowieka w listopadzie 2021 r.; wsparli sprawiedliwość okresu przejściowego w celu pociągnięcia do odpowiedzialności sprawców naruszeń praw człowieka za zbrodnie popełnione w czasie konfliktu w Etiopii, w szczególności poprzez umacnianie roli wszystkich zaangażowanych instytucji, takich jak Etiopska Komisja Praw Człowieka, Rada Praw Człowieka ONZ i Międzynarodowy Trybunał Karny; zwrócili uwagę na pewne pozytywne wydarzenia w tym kraju, takie jak rozejm humanitarny z 24 marca 2022 r. oraz uwolnienie niektórych więźniów politycznych, zwiększenie dostępu pomocy humanitarnej podczas rozejmu oraz publiczne zobowiązanie rządu Etiopii i przywódców Tigraju do podjęcia rozmów pokojowych pod egidą UA; uważnie ocenili rozwój sytuacji w Etiopii w celu podjęcia dalszych działań w przypadku pogorszenia się sytuacji; jednocześnie nadal wzywa do pokojowego rozwiązania konfliktu i niezwłocznego rozpoczęcia rozmów pokojowych oraz do zbadania ewentualnej roli UE w procesie mediacji; byli w stanie gotowości do stopniowego przywrócenia wsparcia budżetowego i pomocy UE, jeśli spełnione zostaną określone warunki, takie jak zaprzestanie działań wojennych, pełny i niezakłócony dostęp organizacji humanitarnych do całego terytorium Etiopii, w tym do regionu Tigraj, pociągnięcie do odpowiedzialności sprawców zbrodni popełnionych w czasie konfliktu oraz wycofanie wojsk erytrejskich z kraju;

Kenia

- (iv) podkreślili duży potencjał Kenii – jako głównego podmiotu w Rogu Afryki pod względem politycznym i gospodarczym – w zakresie zwiększenia stabilności w regionie oraz konstruktywną rolę tego kraju w zapewnieniu pokoju i bezpieczeństwa; wsparli zobowiązania do odnowionego partnerstwa strategicznego z Kenią; pogłębili stosunki UE-Kenia poprzez wykorzystanie pełnego potencjału dialogu strategicznego między tymi dwoma stronami; z zadowoleniem przyjęli decyzję o wysłaniu unijnej misji obserwacji wyborów na wybory prezydenckie w sierpniu 2022 r.; pochwalili pokojowe rozwiązanie sporu wyborczego po wyborach prezydenckich i zwrócili uwagę na

Środa, 5 października 2022 r.

odpowiedzialną rolę, jaką odegrały w tym zakresie kenijskie sądy; wzywają władze kenijskie do właściwej oceny zbliżającego się ostatecznego sprawozdania misji obserwacji wyborów oraz do wyciągnięcia niezbędnych wniosków w celu dalszej reformy i usprawnienia procesów wyborczych w tym kraju; wyrazili uznanie dla Kenii za wysiłki na rzecz współpracy w obliczu wyzwań środowiskowych, w szczególności zatwierdzenie – w Nairobi w marcu 2022 r. podczas Zgromadzenia ONZ ds. Ochrony Środowiska – rezolucji mającej na celu położenie kresu zanieczyszczeniu tworzywami sztucznymi i wypracowanie prawnie wiążącej umowy międzynarodowej do 2024 r.;

Somalia

- (v) przypomnieli, że groźna sytuacja w zakresie bezpieczeństwa w Somalii jest bardzo niepokojąca oraz że jeśli nie zostanie skutecznie opanowana, może stanowić główny czynnik destabilizacji nie tylko całego Rogu Afryki; z zadowoleniem przyjęli zakończenie wyborów prezydenckich w Somalii i pokojowe przekazanie władzy; wezwali nowo wybranego prezydenta do utworzenia pluralistycznego gabinetu, a nowy rząd do postępów w zakresie kluczowych priorytetów krajowych, w tym do rozwiązania problemu tragicznej sytuacji humanitarnej w tym kraju; rozważyli wznowienie wsparcia ze strony Europy; docenili pozytywne skutki zaangażowania UE w Somalii; podkreślili oczywistą wartość dodaną misji doradczych dla struktur dowodzenia i tym samym zachęcili europejskich uczestników do udziału w operacjach misji szkoleniowych UE; w pełni poparli wysiłki misji ATMIS na rzecz promowania praw człowieka w Somalii oraz wysiłki w zakresie utrzymania pokoju, skierowane przeciwko organizacji Asz-Szabab, która zagraża bezpieczeństwu demokracji i praworządności w tym kraju; współpracowali z UA i instytucjami somalijskimi w zakresie przeglądu mandatu ATMIS, ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju instytucjonalnego i zapewnienia wystarczającego wsparcia finansowego za pośrednictwem Europejskiego Instrumentu na rzecz Pokoju; koordynowali wysiłki wraz z UA i IGAD, aby pobudzić proces budowania tożsamości narodowej w Somalii, którego centralnym elementem jest społeczeństwo obywatelskie; zapewnili, by przegląd ATMIS przebiegał równoległe ze stopniowym wzmocnieniem somalijskich sił zbrojnych i cywilnego aparatu bezpieczeństwa, które powinny stać się ostatecznymi gwarantami bezpieczeństwa w kraju; konsultowali się z władzami somalijskimi w celu określenia nowych form współpracy dwustronnej z UE, aby zwiększyć zdolność Somalii do zagwarantowania bezpieczeństwa morskiego i uniknięcia ryzyka ponownego pojawienia się piractwa na jej wodach terytorialnych; wsparli dokładną ocenę wyników oddziań ATMIS w związku z wysiłkami na rzecz zapobiegania zbrodniom popełnianym przez regularne wojska w Somalii;

Sudan Południowy

- (vi) przyjęli do wiadomości przedłużenie mandatu rządu o kolejne dwa lata, ale podkreślili jego obowiązek poczynienia postępów we wdrażaniu porozumienia pokojowego oraz przygotowania się do wolnych i uczciwych wyborów; w pełni wsparli szybkie wdrażanie porozumienia pokojowego w Sudanie Południowym, w szczególności poprzez kluczowe struktury monitorujące, takie jak wspólna komisja monitorowania i oceny oraz mechanizm monitorowania i weryfikacji zawieszenia broni i ustaleń przejściowych dotyczących bezpieczeństwa, w ścisłej współpracy z UA i IGAD; koordynowali i wspierali inne międzynarodowe i regionalne podmioty w Sudanie Południowym, takie jak UA, IGAD i Troika (USA, Zjednoczone Królestwo i Norwegia), w celu dalszego zdecydowanego zaangażowania w wywieranie nacisku na odnowiony tymczasowy rząd jedności narodowej, aby kontynuował on wdrażanie Odnowionego porozumienia w sprawie rozwiązania konfliktu w Sudanie Południowym, w szczególności jego zadań sprzed okresu przejściowego, w tym reprezentacji kobiet, jak wyszczególniono w porozumieniu;

Sudan

- (vii) ponownie potępił wojskowy zamach stanu z października 2021 r. i przemoc, której dopuszczono się w jego następstwie; koordynowali działania z innymi podmiotami w regionie w celu wywarcia presji na wojsko, aby określiło jasny harmonogram przywrócenia rządów cywilnych, co doprowadzi do jak najszybszego przeprowadzenia uczciwych, otwartych i przejrzystych wyborów powszechnych; przyjęli do wiadomości zadeklarowany przez wojsko zamiar przekazania władzy władzom cywilnym oraz wezwali do przeprowadzenia tej transformacji bez zbędnej zwłoki; wezwali cywilne władze polityczne, by zwiększyły koordynację i współpracę w celu przedstawienia jasnych planów zapewnienia pokojowych przemian; podkreślił, że potrzebne jest szybkie rozwiązanie, ponieważ wszelkie dalsze opóźnienia doprowadziłyby do pogorszenia sytuacji gospodarczej i humanitarnej w całym kraju oraz do zwiększenia i tak już ogromnych problemów, przed którymi stoi ludność Sudanu; wsparli społeczeństwo obywatelskie i działaczy w tym kraju oraz domagali się uwolnienia zatrzymanych działaczy pokojowych i więźniów politycznych; ponowili zdecydowane poparcie dla bieżących wysiłków w ramach mechanizmu trójstronnego, aby pomóc w pogodzeniu różnic między sudańskimi partiami i inicjatywami, ułatwić przywrócenie przejścia do demokracji

Środa, 5 października 2022 r.

i przetrzeć szlak ku transformacji obywatelskiej i demokratycznej; podkreślili, że należy rozpocząć proces sprawiedliwości okresu przejściowego, aby postawić przed sądem sprawców naruszeń praw człowieka i stworzyć podstawy pojednania narodowego; zintensyfikowali działania UE w terenie w zakresie pomocy humanitarnej i bezpośredniego wsparcia dla ludności, poprawiając warunki życia społeczności lokalnych, a jednocześnie ograniczając narażenie na wpływy Rosji i Chin; wyrazili głębokie zaniepokojenie planowanym utworzeniem rosyjskiej bazy marynarki wojennej w Port Sudan, co miałyby negatywny wpływ na pokój i bezpieczeństwo na Morzu Czerwonym;

Uganda

(viii) uznali ważną rolę, jaką Uganda odegrała w procesie mediacji, który doprowadził do zawarcia porozumienia pokojowego w Sudanie Południowym; z zadowoleniem przyjęli wkład ugandyjskich sił zbrojnych w ATMIS i koordynowali z tym krajem działania dotyczące przyszłości misji; poparli nowy plan parafialny i inne wysiłki na rzecz walki z ubóstwem poprzez podejście oddolne; wyrazili ubolewanie z powodu warunków, w jakich przeprowadzono wybory prezydenckie w styczniu 2021 r., i wzywa władze Ugandy, by promowały otwartą przestrzeń polityczną, która może doprowadzić do uczciwych i przejrzystych wyborów, a także by powstrzymały się od ograniczania dostępu do mediów i mediów społecznościowych; podkreślili fakt, że prawo ludów tubylczych i społeczności lokalnych do dobrowolnej i uprzedniej świadomej zgody jest zapisane w prawie międzynarodowym, i wezwali ugandyjskie władze krajowe do przestrzegania wszystkich podstawowych praw człowieka przy każdej okazji; wyrazili w związku z tym zaniepokojenie poważnymi naruszeniami praw człowieka zgłoszonymi w ramach projektu gazociągu ropy naftowej Afryki Wschodniej, a także związanym z tym ryzykiem nieodwracalnych szkód dla środowiska i klimatu; wezwali UE do pilnego przyjęcia dyrektywy w sprawie należytej staranności przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju w celu pociągnięcia europejskich przedsiębiorstw do odpowiedzialności, jeżeli ich działalność jest związana z takimi naruszeniami;

2. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszego zalecenia Radzie, Komisji, Wiceprzewodniczącemu Komisji / Wysokiemu Przedstawicielowi Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa, oraz – do wiadomości – Unii Afrykańskiej, Międzynarodowemu Organowi ds. Rozwoju i ONZ.
